



Abdusamatova Muyassar

DTPI Biologiya(turlari bo'yicha) yo'nalishi.

Annotatsiya: Ushbu tezisda global iqlim o'zgarishining inson hayot faoliyatiga, sog'lig'iga, iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga va ekologik tizimlarga ko'rsatgan ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqotda iqlim o'zgarishining asosiy sabablari, atmosferadagi issiqxona gazlarining roli, biosferaga va inson salomatligiga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, ushbu jarayonning salbiy oqibatlarini kamaytirish bo'yicha ekologik barqarorlikni ta'minlash choralari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: iqlim o'zgarishi, hayot faoliyati, ekologik tizim, issiqxona gazi, barqarorlik

Annotation: This scientific work analyzes the effects of global climate change on human life activities, health, economic development, and ecological systems. It explores the main causes of climate change, the role of greenhouse gases, and their impact on the biosphere and human health. The paper also suggests sustainable environmental measures to mitigate the adverse effects of climate change.

Keywords: climate change, life activity, ecological system, greenhouse gas, sustainability

Аннотация: В данной научной работе анализируется влияние глобального изменения климата на жизнедеятельность человека, его здоровье, экономическое развитие и экологические системы. Рассматриваются основные причины изменения климата, роль парниковых газов и их воздействие на биосферу и здоровье человека. Также предлагаются меры по обеспечению экологической устойчивости для снижения негативных последствий изменения климата.

Ключевые слова: изменение климата, жизнедеятельность, экологическая система, парниковый газ, устойчивость

ASOSIY QISM

So'nggi o'n yilliklarda global iqlim o'zgarishi insoniyat hayot faoliyatining barcha sohalariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Atmosferaga chiqayotgan issiqxona gazlari — karbonat angidrid (CO_2), metan (CH_4) va azot oksidi (N_2O) miqdorining ortishi natijasida Yer sharida o'rtacha harorat ko'tarilib bormoqda. Bu jarayon global isish deb ataladi va u nafaqat tabiiy ekotizimlarga, balki insonning ijtimoiy, iqtisodiy hamda sog'lom turmush tarziga ham bevosita ta'sir etmoqda.

Iqlim o'zgarishi natijasida yog'ingarchilik rejimi buziladi, qurg'oqchilik, suv tanqisligi va cho'llanish jarayonlari kuchayadi. O'simlik va hayvonot dunyosida biologik xilma-xillik kamayadi, ayrim turlar butunlay yo'qolib ketish xavfi ostida qolmoqda. Qishloq xo'jaligi sohasida hosildorlik pasayib, oziq-ovqat xavfsizligiga jiddiy tahdid tug'ilmoqda. Shu bilan birga, suv resurslarining kamayishi va tuproq unumdorligining pasayishi ekologik muvozanatni buzadi.

Inson salomatligiga iqlim o'zgarishining bevosita ta'siri ham katta: havoning ifloslanishi va ekstremal harorat sharoitlari yurak-qon tomir hamda nafas olish tizimi



kasalliklarining ko'payishiga sabab bo'lmoqda. Issiq to'liqlar, kuchli shamollar, sel va toshqinlar kabi tabiiy ofatlar inson hayoti uchun xavf tug'diradi. Bundan tashqari, iqlim o'zgarishi odamlarning psixologik holatiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi — stress, xavotir va ijtimoiy moslashish muammolari ortadi.

Xulosa

Ushbu muammolarning oldini olish uchun global miqyosda ekologik barqarorlikni ta'minlash choralari ko'rilmogda. Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, chiqindilarni kamaytirish, o'rmonzorlarni ko'paytirish va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha xalqaro dasturlar ishlab chiqilmogda. Iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlarini kamaytirish har bir mamlakat, jamiyat va shaxsning ekologik mas'uliyatli xatti-harakatlariga bog'liqdir.

Xulosa qilib aytganda, iqlim o'zgarishi zamonaviy insoniyat uchun eng dolzarb global muammolardan biridir. Uning hayot faoliyatiga ta'sirini kamaytirish uchun ilmiy yondashuv, xalqaro hamkorlik va ekologik madaniyatni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST). Iqlim o'zgarishi va sog'liq haqida ma'lumot varaqasi. — 2024 yil.<https://www.who.int>
2. X. Jo'rayev, M. Ergasheva. Iqlim o'zgarishi va inson salomatligi. — Toshkent: Fan nashriyoti, 2022.
3. A. Rahmonov. Global iqlim o'zgarishi va ekologik xavfsizlik. — Toshkent, 2023.
4. Watts N. va boshq. Iqlim o'zgarishi va sog'liq: global tahlil (Lancet hisobotlari). — 2021.
5. "Iqlim o'zgarishi inson fiziologiyasiga ta'siri." Fiziologiya va tibbiyot jurnali, №2, 2023.